

Boekbespreking

Onderzoek naar de uitkomsten verkregen met de cultuur van den lariks in Nederland. Rapport van de door de Ned. Heidemaatschappij ingestelde commissie tot onderzoek van exotische boomsoorten in Nederland. Uitgave van de Ned. Heidemaatschappij te Arnhem, 92 bl.z. Prijs f1.50.

Na het rapport over den douglas, en dat over den oostenrijkschen en corsikaanschen pijn, resp. verschenen in 1924 en 1927, is thans bovenstaande publicatie betreffende den lariks verschenen als rapport over een derde onderzoek, dat in opdracht van de bovengenoemde commissie werd uitgevoerd door den heer M. de Koning, houtvester der Ned. Heidemaatschappij.

De gegevens werden verzameld in 25 proefperken, verspreid in de provinciën Drenthe (3), Overijssel (6), Gelderland (7 waarvan 3 in den Achterhoek en 4 op de Veluwe), Utrecht (2), Noord Brabant (5), Groningen (1) en Noord Holland (het Gooi, 1). Van de proefvelden waren er 17 bezet met japanschen lariks, 5 met europeeschen lariks, 2 met een menging van beide, en 1 met jap lariks, gemengd met douglas.

De leeftijd van de beplantingen bedroeg in het grootste aantal der proefvelden tusschen 13 en 38 jaren; van slechts elk één proefveld bedroeg deze 42, 44 en 58 jaren.

In afwijking met de beide voorafgegane onderzoeken, konden bij dit onderzoek de houtmeetkundige gegevens in de oudere beplantingen niet bepaald worden aan geveldde stammen, omdat het benoodigde aantal niet kon worden geveld, zonder aanzienlijke schade toe te brengen aan de beplantingen. De houtmassa van elk proefveld werd thans bepaald, gebruik makende van een langs graphischen weg uit een ruim aantal hoogtemetingen vastgestelde hoogte, en een aangenomen (spil) de gelegenheid benut om vormgetallen te berekenen. Zoo werd in een proefveld als gemiddelde van 10 liggend opgemeten 13-jarige eur. lariksstammen een vormgetal berekend van 0,54. In een ander proefstam was het gemiddelde van 5 geveldde, ongeveer 44-jarige eur. lariksstammen 0,53. Buiten de proefvelden werden o.a. uit een gemengde aanplant van jap. lariks met eik, beuk en spar, van 40 dezer lariksen, ongeveer 35 jaren oud, de vormgetallen berekend. Deze bleken te liggen tusschen 0,459 en 0,537. Het gemiddelde dezer 40 metingen was 0,50. Op grond van deze en nog enkele andere metingen, spreekt Schr. de meening uit dat men met het aannemen van 0,50 als vormgetal voor normale beplantingen van 20 tot 60 jaren niet ver van de werkelijkheid blijft.

In hoofdstukken II en III volgt dan een botanisch gedeelte met beschrijving, klassificatie en onderscheiding der verschillende larikssoorten, alsmede eenige opmerkingen over bekende bastaarden, en over de nomenclatuur, waarin o.a. vastgesteld wordt dat de naam „lork" niet behoort te vervallen.

Hoofdstuk IV geeft uitgebreide gegevens en beschouwingen over geschiedenis, voortkomen, groei en cultuur der verschillende soorten. Dit is een belangwekkend gedeelte, en geeft voor de soorten die voor ons land van belang zijn of kunnen worden, de stand van de kennis, ervaringen en verwachtingen vrijwel volledig weer.

Vervolgens worden in hfd.st. V. op nagenoeg dezelfde wijze als dit ook bij het onderzoek naar den douglas, en *Pinus nigra* geschiedde, de gemaakte beschrijvingen en de uitkomsten der verrichte metingen voor elk der proefperken weergegeven.

Bij de beschrijving was het m.i. noodig geweest aangaande de grond

